

Natura 2000-handleplan 2016–2021

Nibe Bredning, Halkær Ådal og Sønderup Ådal

Natura 2000-område nr. 15

Habitatområde H15

Fuglebeskyttelsesområde F1

Titel: Natura 2000-handleplan 2016–2021 Nibe Bredning, Halkær Ådal og Sønderup Ådal. Natura 2000-område nr. 15, Habitatområde H15, Fuglebeskyttelsesområde F1
Udgiver: Aalborg Kommune, Vesthimmerlands Kommune, Rebild Kommune og Jammerbugt Kommune
År: 2017

Forsidefoto: Ulvedybet og Gjøl Bjerg med Nørholm Enge i baggrunden

Må citeres med kildeangivelse.

Indholdsfortegnelse

Resumé.....	5
Baggrund.....	6
Redegørelse for gennemførelse af seneste handleplan	7
Behov for indsatser	9
Indsatser fordelt på aktør.....	10
Prioritering af den forventede indsats	12
Forventede initiativer og plan for interessentinddragelse	13
Bilag 1: Resumé af offentlige lodsejeres drifts- og plejeplaner.....	14
Resumé af plejeplan for Naturstyrelsens arealer i Natura 2000-område nr. N15 Nibe Bredning, Halkær Ådal og Sønderup Ådal	14
Resumé af plejetiltag for Forsvarsministeriets arealer i Natura 2000-område 15 Nibe Bredning, Halkær Ådal og Sønderup Ådal.....	19
Bilag 2: Indsatsprogram i den statslige Natura 2000-plan.....	21
Bilag 3: Naturtyper og arter på udpegningsgrundlag.....	23
Bilag 4: Kortbilag.....	27

Resumé

Handleplanen for Habitatområde H15 Nibe Bredning, Halkær Ådal og Sønderup Ådal beskriver den indsats, der skal igangsættes i Natura 2000-området inden udgangen af 2021.

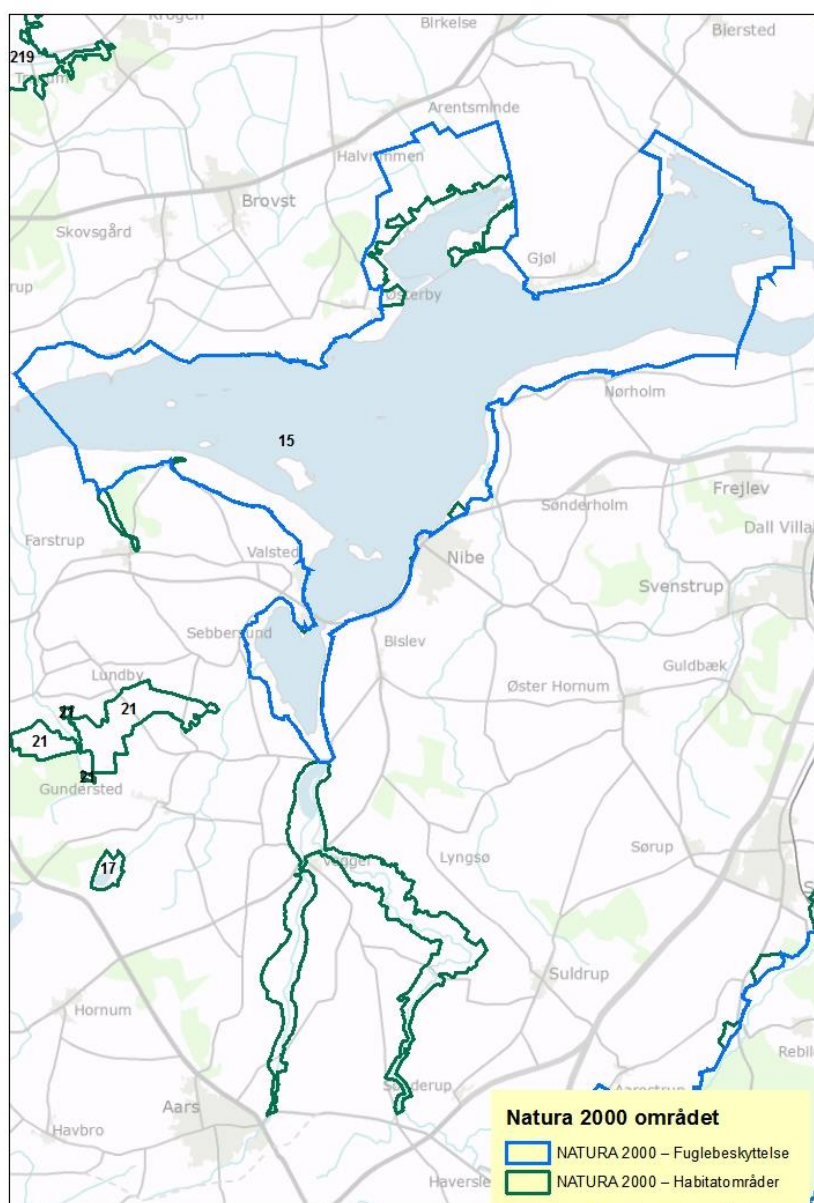
Målet er at bevare og fremme de naturtyper og arter, som området er udpeget for at beskytte. Der vil i særlig grad skulle ske en indsats for forekomster af kildevæld, rigkær, sure og kalkrige overdrev

Indsatsen i denne planperiode er rettet mod en sammenbinding af spredte naturtypeforekomster, og at sikre de lysåbne terrestriske naturtyper en hensigtsmæssig hydrologi, drift og pleje.

Handleplanen omfatter også fuglebeskyttelsesområde F1 og beskriver den indsats, der skal igangsættes for fuglelivet inden udgangen af 2021.

Målet er at bevare og fremme levestederne for de fuglearter, området er udpeget for at beskytte. Det drejer sig bl.a. om arterne almindelig ryle og klyde.

Indsatsen udføres af lodsejere i området og gennemføres i videst muligt omfang gennem frivillige aftaler. Der findes blandt andet en række tilskudsordninger, som kan søges gennem Landbrugs- og Fiskeristyrelsen.

Baggrund

Miljøstyrelsen har udarbejdet Natura 2000-planer for de 252 udpegede beskyttelsesområder, som indgår i den danske del af det europæiske Natura 2000-netværk. Planerne beskriver målene for det enkelte beskyttelsesområde og fastlægger de indsatser, der skal ske inden for planperioden 2016–2021. Natura 2000-planerne kan ses på Miljøstyrelsens hjemmeside:

<http://svana.dk/natur/natura-2000/natura-2000-planer/planer/natura-2000-planer-2016-21/>

Ud fra Natura 2000-planerne har kommunerne udarbejdet kommunale handleplaner, som skal medvirke til at gennemføre Natura 2000-planerne for de enkelte områder. Denne handleplan er udarbejdet af Rebild, Vesthimmerland, Jammerbugt og Aalborg Kommuner på grundlag af Natura 2000-plan for Nibe Bredning, Halkær Ådal og Sønderup Ådal.

Hver kommune er ansvarlig for de dele af handleplanen, der vedrører kommunens geografiske område på land og kystnære områder. Planlægningen for de skovbevoksede, fredskovspligtige arealer varetages dog af Naturstyrelsen og gennemføres hvert 12. år. Skovhandleplaner 2010-21 gælder således fortsat. Kommunerne og Naturstyrelsen er hver især ansvarlige for, at handleplanerne gennemføres inden udgangen af år 2021.

Offentlige lodsejere, som ejer arealer i Natura 2000-område, kan vælge at gennemføre Natura 2000-planen direkte i egne drifts- og plejeplaner. Staten har meddelt at de statslige myndigheder dvs. Naturstyrelsen og Forsvaret selv udarbejder drifts- og plejeplaner for egne arealer, og resuméer af disse planer kommer ind som bilag 1. Herudover indgår denne drifts- og plejeplanlægning for statsejede arealer kun i handleplanens tabel 6.

Den lovgivningsmæssige baggrund for handleplanerne findes i miljømålsloven (lovbekendtgørelse nr. 119 af 26. januar 2017), bekendtgørelse om kommunalbestyrelsernes Natura 2000-handleplaner (bekendtgørelse nr. 944 af 27. juni 2016) og bekendtgørelse om tilvejebringelse af Natura 2000-skovplanlægning (bekendtgørelse nr. 946 af 27. juni 2016).

Den kommunale handleplan skal ifølge lovgivningen indeholde:

- En prioritering af kommunalbestyrelsens forventede forvaltningsindsats i planperioden på baggrund af en opgørelse af behovet for konkrete forvaltningstiltag
- De forventede initiativer, som kommunalbestyrelsen vil tage for at gennemføre Natura 2000-planen, herunder en plan for interessentinddragelse.
- En oversigt over fordelingen af indsatsen mellem kommunale myndigheder, Miljø- og Fødevarerministeriet og offentlige lodsejere.
- En redegørelse for gennemførelsen af handleplanen for den forudgående 6 års periode, der gør det muligt at vurdere, i hvilket omfang Natura 2000-planen for den forudgående periode er gennemført.

Handleplanen skal være så konkret, at dens gennemførelse kan vurderes. Dog må handleplanen ikke foregribe det præcise indhold af de aftaler eller afgørelser, der træffes i forhold til den enkelte lodsejer i forbindelse med gennemførelsen af handleplanen.

De kommunale handleplaner skal i samspil med vandplanlægningen realisere Natura 2000-planen, for så vidt angår vandbehov for de naturtyper, som er direkte afhængige af et vandøkosystem. Natura 2000-planens mål om forbedret vandkvalitet i større søer, vandløb, fjorde og kystvande realiseres gennem indsatsen i vandplanlægningen, og skal ikke indgå i de kommunale Natura 2000-handleplaner.

Den kommunale Natura 2000-handleplan er som udgangspunkt omfattet af krav om miljøvurdering i henhold til lov om miljøvurdering af planer og programmer (jf. lovbek. nr. 1533 af 10. december 2015). For samtlige statslige Natura 2000-planer er der foretaget en strategisk miljøvurdering. Handleplanerne har et indhold, der ikke adskiller sig fra de oplysninger, som allerede er givet i de miljøvurderede Natura 2000-planer.

Da handleplanen ikke sætter nye rammer for fremtidige anlægstilladelser eller yderligere vil kunne påvirke internationalt udpegede naturbeskyttelsesområder væsentligt har kommunerne truffet afgørelse om, at der ikke er behov for en fornyet miljøvurdering.

Redegørelse for gennemførelse af seneste handleplan

De kommunale handleplaner for første planperiode har været gældende siden udgangen af 2012. Kommunerne har i den mellemliggende periode arbejdet for at gennemføre den indsats, der blev beskrevet i Natura 2000-handleplanen for planperioden 2010-2015.

For de kommunalt ejede arealer inden for området er der etableret naturpleje i overensstemmelse med Natura 2000 handleplanen.

Gennem landdistriktsprogrammet er der stillet en række støttemuligheder til rådighed. Kommunerne har set det som en vigtig opgave at sikre hensigtsmæssig drift og pleje ved at facilitere disse ordninger til lodsejere og dyreholdere med interesse i at igangsætte eller fastholde en naturindsats i området.

Kommunerne har således gennemført oplysningskampagne om Natura 2000 og tilskudsordningerne omfattende kommunale hjemmesider med oplysninger om handleplanen og mulighederne for tilskud. Der er udsendt brev til lodsejere og der er afholdt en række orienteringsmøder om tilskudsordningerne. For lodsejere af arealer med særlige naturkvaliteter er der lavet en opsøgende indsats for brug af tilskudsmulighederne. Endelig er der sket en facilitering af lodsejere hvor flere er gået sammen om fælles projekt eller med særlige vigtige naturkvaliteter.

Det er de enkelte lodsejers ønsker, der har været afgørende for, hvor naturindsatsen kunne ske, da indsatsen er baseret på frivillighed. Natura 2000-handleplanens mål om hensigtsmæssig pleje af habitatnatur og udvidelse af naturforekomster har i nogen tilfælde været vanskelige at realisere, da der har været en vis skepsis over for at indgå i tilskudsordningerne. Nogle lodsejere oplever, at det kan være vanskeligt at leve op til alle kravene, og risikerer at miste tilskuddet. Andre ønsker ikke at opgive en drift med gødskning og dræning, og af den samme grund har det ikke været muligt at udvide naturtypen. På visse afgræssede arealer er det ikke den ideelle dyretype, der anvendes, eller der kan være et for højt græsningstryk i forhold til det optimale for naturtilstanden.

På strandengene langs Limfjorden er der i samarbejde mellem kommunerne, Agri Nord og Kødkvægforeningen gjort en væsentlig indsats for at sikre afgræsning ved at etablere hegning og formidle aftaler om afgræsning.

Aalborg Kommune har udført en forundersøgelse om indsats for fuglelivet på Egholm. Indsatsen er på baggrund af forundersøgelsen stillet i bero ud fra hensynet til flysikkerhed.

Aalborg kommune har ligeledes gennemført en udvidet forundersøgelse for indsats naturlige vandstandsforhold for fuglelivet og strandenge ved Nørholm. Projektet kræver jordfordeling og mulighederne for realisering bl.a. som hydrologiprojekt undersøges.

Rebild og Vesthimmerlands Kommuner har deltaget i projektet "Sønderup Ådal – En perle i Himmerland". Projektet havde til formål at fremme naturplejen på Natura2000-arealerne i Sønderup Ådal. I forbindelse med projektet motiveredes lodsejere til at søge Natura 2000-ordningerne eller andre ordninger. Der udover er der givet information om ordninger til landmænd vedr. mulighederne for naturpleje.

Jammerbugt Kommune har faciliteret og finansieret oprettelsen af Naturplejeforeningen for Jammerbugt Kommune, der bl.a. styrker indsatsen for naturpleje ved erfa-netværk for private naturplejere og dyreholdere, arbejder for afsætningsfremme af naturplejeprodukter, udbreder kendskabet til LDP naturplejeordninger og styrker samarbejdet mellem myndigheder og private med naturplejeinteresser. Jammerbugt Kommune har ligeledes faciliteret oprettelse af privat kogræsserlaug på Gjøl strandenge

Nedenstående tabeller viser en oversigt over de realiserede, påbegyndte og planlagte projekter inden for Natura 2000-området. Tabellerne omfatter ikke de statsejede arealer, hvor ejeren selv gennemfører Natura 2000 indsatsen i egne drifts- og plejeplaner.

Tabel 1. Følgende projekter er medfinansieret af kommunerne:

Aalborg Kommune	Indsats	Kommunalt ejet	Privatejet
	<i>Hegning</i>	<i>3,3 ha realiseret</i>	<i>366,1 ha realiseret</i>
	<i>Afgræsning</i>	<i>3,3 ha realiseret</i>	<i>359,1 ha realiseret 30,9 ha planlagt</i>

	<i>Andre anlæg</i>		<i>30,9 ha planlagt</i>
	<i>Diverse</i>		<i>138,2 ha realiseret</i>
	<i>Facilitering</i>		<i>51,5 ha realiseret</i>
	<i>Naturlig hydrologi</i>		<i>226,4 ha planlagt</i>
Rebild Kommune	<i>Hegning</i>		<i>133,8 ha realiseret</i>
	<i>Afgræsning</i>		<i>43,5 ha realiseret</i>
	<i>Facilitering</i>		<i>0,4 ha realiseret</i>
Vesthimmerlands Kommune	<i>Facilitering</i>		<i>55,0 ha realiseret</i>
Jammerbugt Kommune	<i>Andre anlæg</i>	<i>5,9 ha realiseret</i>	<i>8 ha realiseret</i>
	<i>Vandhul</i>	<i>0,1 ha realiseret</i>	

Tabel 2. Følgende projekter er finansieret gennem landdistriktsmidler og er faciliteret af kommunerne:

Aalborg Kommune	Indsats	Kommunalt ejet	Privatejet
	Pleje af græs- og naturarealer	<i>3,6 ha</i>	<i>309,1 ha</i>
	Hegning	<i>24,6 ha</i>	<i>370,7 ha</i>
	Rydning	<i>0 ha</i>	<i>0 ha</i>
	Etablering af optimale vandstandsforhold	<i>0 ha</i>	<i>187,3 ha forundersøgelse</i>
Rebild Kommune	Pleje af græs- og naturarealer	<i>0 ha</i>	<i>56,9 ha</i>
	Hegning	<i>0 ha</i>	<i>127,5 ha</i>
	Rydning	<i>0 ha</i>	<i>6,3 ha</i>
	Etablering af optimale vandstandsforhold	<i>0 ha forundersøgelse</i>	<i>46,3 ha forundersøgelse</i>
Vesthimmerlands Kommune	Pleje af græs- og naturarealer	<i>0,1 ha realiseret</i>	<i>113 ha</i>
	Hegning	<i>0 ha realiseret</i>	<i>91,6 ha</i>
	Rydning	<i>0 ha</i>	<i>1,2 ha</i>
	Etablering af optimale vandstandsforhold	<i>2,3 ha forundersøgelse</i>	<i>64,8 ha forundersøgelse</i>
Jammerbugt Kommune	Pleje af græs- og naturarealer	<i>3,3 ha</i>	<i>181,8 ha</i>
	Hegning	<i>5,4 ha</i>	<i>81,9 ha</i>
	Rydning	<i>0 ha</i>	<i>19,6 ha</i>
	Etablering af optimale vandstandsforhold	<i>0 ha forundersøgelse</i>	<i>79,2 ha forundersøgelse</i>

Der er ikke gennemført Life-projekter inden for Natura 2000-området.

Behov for indsatser

Natura 2000-planen for Natura 2000-område nr. 15 Nibe Bredning, Halkær Ådal og Sønderup Ådal, beskriver de konkrete mål for indsatsen. Indsatsprogrammet ses i bilag 2, mens naturtyper og arter på udpegningsgrundlag fremgår af bilag 3. På baggrund af dette har kommunerne vurderet, at der er behov for nedenstående konkrete forvaltningstiltag. Hvor handleplanen for planperioden 2010-2015 ikke er gennemført i sin helhed, indgår den udestående indsats i opgørelsen over behovet for konkrete forvaltningstiltag.

Tabel 3. Behov for forvaltningstiltag for naturtyperne*

Forventede forvaltningstiltag og metoder		Skøn over behov:		
		Igangværende indsats	Ny indsats	Samlet behov for indsats
Lysåbne naturtyper*	Rydning af uønsket opvækst	3 ha	Op til 128 ha	Op til 132 ha
	Forbedring af hydrologi	46 ha	Op til 439 ha	Op til 485 ha
	Græsning eller høslæt	602 ha	Op til 833 ha	Op til 1436 ha
	Hegning	598 ha	Op til 828	Op til 1436 ha
Skovnaturtyper uden fredskovspligt*	Skovnaturtypebevarende drift og pleje	Ca. 2 ha	Op til 16 ha	Op til 18 ha
	Urørt skov			0
	Forbedring af hydrologi			0
Skovnaturtyper med fredskovspligt**	Skovnaturtypebevarende drift og pleje	Ca 115 ha	Op til 15 ha	Op til 130 ha
	Urørt skov			0
	Forbedring af hydrologi			0
Sammenbinding af naturtyper og udvidelse af habitatnatur.	1340 Indlandssalteng	3 ha	Op til 2	Op til 2 ha
	6210 Kalkoverdrev og 6230 Surt overdrev	17 ha	Op til 3 ha	Op til 20 ha
	7220 Kildevæld og 7230 Riggær	4	11	15

* Omfatter ikke de statsejede arealer, hvor ejeren gennemfører Natura 2000-planen i egne drifts- og plejeplaner. Se bilag 1.

** Indsatsen videreføres fra sidste planperiode da de vedtagende skovhandleplaner gælder i 12 år, dvs. perioden 2010-2021.

***I bilag 4 er der et kort, som viser potentielle områder for ny habitatnatur.

Forklaring til tabel 3.

Lysåbne naturtyper

Arealer med behov for rydning er arealer der i kortlægningen er registreret med vedplantedækning over 10 %.

Der er behov for forbedret hydrologi på arealer hvor der i basisanalysen er angivet at udtørring påvirker naturtypen negativt. Desuden er medtaget et projektområde ved Nørholm Enge hvor forundersøgelser har vist behov for ændret hydrologi på 418 ha som også indgår i udpegningen til tilskudsordningen om naturlige vandstandforhold.

For at opretholde lysåbne naturtyper er der generelt behov for græsning eller høslæt. Det er dog vurderet at ca. 40 ha strandenge med karakter som rørskov der af hensyn til ynglefugle ikke skal foretages slåning eller græsning. Den igangværende indsats med græsning og høslæt er arealer med tilskudsaftaler samt græsningsarealer hvor kommunerne har heget f.eks. i fredninger. Der er pt. tilskudsaftaler på 341 ha. I planperioden udløbet 314 ha af disse og de forudsættes derfor fornyet.

Der er ikke naturtyper med behov for afskrælning eller afbrænding i dette Natura 2000 område. Der er ikke kortlagt habitatnaturtyper med over 10% dækning af invasive arter. Der er derfor ikke specificeret indsats over for disse, men indsats med græsning og rydning vil også kunne begrænse udbredelsen af invasive arter. Der er 68 ha naturtyper med dækning af invasive arter mellem 1% og 10 %, ligesom der uden for habitatnaturtyperne kan forekomme områder med spredning af invasive arter. Der kan derfor være behov for indsats mod invasive arter, hvor de kan være en trussel i forhold til habitatnaturen.

Tabel 4. Behov for forvaltningstiltag for arter udover indsatser for naturtyper*

Forventede forvaltningstiltag og metoder	Skøn over behov:		
	Igangværende indsats	Ny indsats	Samlet behov for indsats
<i>Egnede yngleområder for almindelig ryle, klyde og brushane</i>	1 område	<i>Udvidelse af området og 0-4 nye områder</i>	1-5 områder
<i>Levested for havterne, fjordterne og splitterne</i>	0	0-4 områder	0-4 områder

* Omfatter ikke de statsejede arealer, hvor ejeren gennemfører Natura 2000-planen i egne drifts- og plejeplaner. Se bilag 1.

Indsatsen for arter vil i de fleste tilfælde hænge sammen med indsatsen for naturtyper. Således vil indsats for hedepletvinge og gul stenbræk ske sammen med indsatsen for rigkær og overdrev. Der vil i prioriteringen være fokus på de områder hvor der er gode muligheder for forbedring i såvel naturtyper som arter i indsatsprogrammet.

Kommunerne vurderer ikke at indsatsen for dværgterner kan løftes ud over den indsats der i forvejen påtænkes gennemført for områdets øvrige kolonirugende fugle.

I bilag 1 er gengivet tabel over Naturstyrelsens tiltag for arter.

Indsatser fordelt på aktør

I Natura 2000-planen indsatsprogram er der retningslinjer, hvor der er behov for en nærmere afklaring af, hvem der følger op på retningslinjerne, Det drejer sig om følgende retningslinjer:

1. Der sikres sammenhæng mellem forekomster af rigkær, sure og kalkrige overdrev med henblik på at gøre arealet mere robust over for a) pludselige hændelser (f.eks. ekstreme vejrforhold), b) klimaændringer c) for at mindske randpåvirkninger fra omkringliggende landbrugsarealer eller d) for at bidrage til etablering af større driftsenheder.
2. Tilstanden af levestederne for brushane og almindelig ryle forbedres, således at de kortlagte levesteder får en god naturtilstand i overensstemmelse med arternes krav til ynglelokalitet.
3. Tilstanden af levestederne for de kolonirugende ynglefugle splitterne og fjordterne forbedres, således at de kortlagte levesteder får en god naturtilstand i overensstemmelse med arternes krav til ynglelokalitet.
4. Tilstanden af levestederne for de kolonirugende ynglefugle klyde og havterne forbedres, således at 75 % af de kortlagte levesteder får en god naturtilstand i overensstemmelse med arternes krav til ynglelokalitet.

Det kan både være handleplanmyndighederne og offentlige lodsejere, der skal følge op på disse retningslinjer. Derfor angiver tabel 5 den aftalte opgavefordeling mellem handleplanmyndighederne og de offentlige lodsejere i Natura 2000-området.

Tabel 5 omfatter både private og offentlige arealer (inklusive de statsejede arealer, hvor ejeren selv udarbejdet drifts- og plejeplan).

Tabel 5. Fordeling af opgaver mellem handleplanmyndighed og offentlige lodsejere

Indsats		Handleplanmyndighed				Offentlig lodsejer		Total
		Aalborg Kommune	Rebild Kommune	Vesthimmerlands Kommune	Jammerbugt Kommune	Naturstyrelsen	Forsvaret	
Sammenbinding og ny habitatnatur	<i>Kildevæld(7220) og Riggær (7230)</i>	<i>Op til 4 ha</i>	<i>Op til 4 ha</i>	<i>Op til 7 ha</i>	<i>Op til 1 ha</i>			<i>Op til 15 ha</i>
	<i>Sur overdrev (6230) og Kalkoverdrev (6210)</i>	<i>Op til 2 ha</i>	<i>Op til 3 ha</i>	<i>Op til 2 ha</i>	<i>Op til 1 ha</i>			<i>Op til 8 ha</i>
	<i>Indlandssalteng (1340)</i>			<i>Op til 2 ha</i>	<i>0</i>			<i>Op til 2 ha</i>
Udvidelse af levesteder for arter	<i>Yngleområde for almindelig ryle, klyde og brushane.</i>	<i>0-3 stk</i>			<i>0-2 stk</i>	<i>1 stk</i>		<i>0-6 stk</i>
	<i>Levested havterne, fjordterne og splitterne</i>	<i>0-2 stk</i>			<i>0-2 stk</i>	<i>1 stk</i>		<i>0-5 stk</i>
	<i>Hedepletvinge og Gul stenbræk</i>	<i>Op til 1 ha</i>	<i>Op til 1 ha</i>	<i>Op til 1 ha</i>				<i>Op til 3 ha</i>

Prioritering af den forventede indsats

Natura 2000-planen 2016-2021 har fokus på:

- Sikring af naturpleje
- Færdiggørelse og sikring af indsats fra planperioden 2009-2015
- Sammenhæng i naturen
- Levesteder for ynglefugle og bekæmpelse af invasive arter.

Der arbejdes på at opnå størst mulig naturmæssig robusthed og sammenhæng i områdets natur ved at sikre større driftsenheder af lysåbne naturtyper.

Projekter med naturlige vandstandsforhold finansieret via landdistriktsprogrammet og udvidelse/sikring af levesteder fra Natura 2000-planen 2010-15 afsluttes.

Indsatser gennemført i 1. planperiode vedligeholdes, hvor der tidligere har været gennemført en Natura 2000-indsats.

Prioriteringen af den forventede forvaltningsindsats i planperioden skal ske på baggrund af opgørelsen af behovet for konkrete forvaltningstiltag (se tabel 4 og 5). Den nedenstående prioritering vil således afspejle den forventede tidsfølge af indsatsen.

Først i planperioden prioriteres at sætte gang i de projekter der vil strække sig over flere år:

- Afslutte forundersøgelser for naturlig hydrologi og start på etablering af mulige projekter.
- "Landmanden som naturforvalter" er et samarbejde om EU-Life projekt med Naturstyrelsen, Landboorganisationerne, Kommunerne m.fl. om at skabe sammenhæng og mere robuste naturtyper i området især for arealer med rigkær, kildevæld, og overdrev.

Løbende i planperioden vil der fortsat blive arbejdet faciliterende i forhold til tilskudsmuligheder til Natura 2000 indsatsen.

- Lodsejere med særligt sårbare naturtyper og arter som f.eks. rigkær eller levesteder for brushane, klyde og almindelig ryle.
- Lodsejere med særligt store arealer omfattet af Natura 2000-planerne, eller lodsejere der samarbejder om fælles løsninger.
- Lodsejere, som er særligt interesserede i at gennemføre en indsats.

Forventede initiativer og plan for interessentinddragelse

Det er kommunernes hensigt at planlægge og udføre indsatsen som vist i tabel 7, og i den forbindelse tager kommunerne en række initiativer for at inddrage lodsejere og andre interessenter i projekterne.

Tabel 6 viser kommunernes plan for interessentinddragelse, men der kan ske ændringer hvis det ønskes af lodsejerne, eller hvis andre forhold taler for det.

Tabel 6. Forventet plan for interessentinddragelse

Projekt navn	Initiativ	Tidsplan	Kommune
Orientering af Grønne Råd om projektstatus	Det Grønne Råd afholder møder 4 gange årligt	Hele planperioden	Aalborg, Rebild, Vesthimmerland, Jammerbugt
Landmanden som Naturforvalter	Indgå med Naturstyrelsen m.fl. i ansøgning og gennemførelse af LIFE projekt.	Hele planperioden	Aalborg, Rebild, Vesthimmerland, Jammerbugt
Facilitering af tilskudsordninger	Bidrage med oplysning og udbredelse af Natura 2000 tilskudsordningerne til lodsejere.	I tilknytning til ansøgningsrunderne	Aalborg, Rebild, Vesthimmerland, Jammerbugt
Naturpleje og hegningsnetværk	Samarbejde med Agrinord og kødkvægsforeningen om udvikling af projekter under Naturpleje og Hegningsnetværket.	Hele Planperioden	Aalborg, Rebild, Vesthimmerland
Naturplejeforening for Jammerbugt Kommune	Samarbejde og erfa-netværk ift. facilitering af naturplejeprojekter og opretholdelse af langsigtet naturpleje.	Hele planperioden	Jammerbugt

Projekterne gennemføres ved frivillige aftaler, og derfor er det i mange tilfælde ikke på nuværende tidspunkt muligt at beskrive hvornår projekterne fysisk bliver udført. Kommunerne vil i hvert enkelt tilfælde sørge for, at relevante interessenter bliver inddraget.

Bilag 1: Resumé af offentlige lodsejeres drifts- og plejeplaner

Resumé af plejeplan for Naturstyrelsens arealer i Natura 2000-område nr. N15 Nibe Bredning, Halkær Ådal og Sønderup Ådal

Dette Natura 2000-område er specielt udpeget på grundlag af en væsentlig tilstedeværelse af følgende naturtyper og arters levesteder: De store, sammenhængende strandengsarealer, kyst- og havnaturtyper samt de tilknyttede yngle- og trækfugle. Derudover er området specielt udpeget for de store sammenhængende stilkekrat og sure overdrev, der især forekommer i Sønderup Ådal og den sjældne naturtype indlandssalteng i Halkær Ådal. Halkær Ådal er en bred ådal med eng- og mosearealer omkring den regulerede å. I denne ådal findes også landets største forekomst af den sjældne naturtype indlandssalteng samt den nyetablerede næringsrige sø, Halkær Sø, som er områdets største ferskvandssø.

Tabel I: Kortlagte lysåbne naturtyper i plejeplanen

Lysåbne naturtyper (ha)		
	naturtype	Total
1310	Enårig strandengsvegetation	0,9
1330	Strandeng	20,2
2130	Grå/grøn klit	0,1
6210	Kalkoverdrev	2,4
7230	Rigkær	3,6
7220	Kildevæld	0,0
Hovedtotal		27,1

Plejeplanen er udarbejdet i overensstemmelse med Natura 2000-planens målsætninger og adresserer konkret følgende områdespecifikke retningslinjer fra Natura 2000-planens indsatsprogram:

- Der sikres sammenhæng mellem forekomster af rigkær, sure og kalkrige overdrev naturtype med henblik på at gøre arealet mere robust overfor a) pludselige hændelser (f.eks. ekstreme vejrforhold), b) klimaændringer c) for at mindske randpåvirkninger fra omkringliggende landbrugsarealer eller d) for at bidrage til etablering af større driftsenheder.
- Naturstyrelsen forbereder og igangsætter i dialog med relevante kommunalbestyrelser et større projekt med fokus på at skabe sammenhæng mellem arealer med overdrev, kildevæld og rigkær i og omkring ådale i 7 Natura 2000-områder: nr. 15, 18, 22, 30, 33, 222 og 223 og med henblik på, at der på længere sigt kan opnås gunstig bevaringsstatus for rigkær. Projektet skal i det omfang, at det er muligt indenfor EU-Life-ordningens projektkrav bidrage til opfyldelse af vandmiljø- og klimamål. Potentielt berørte lodsejere vil blive nærmere orienteret i forbindelse med udarbejdelse af et projektforslag.
- Tilstanden af levestederne for brushane og almindelige ryle forbedres, således at de kortlagte levesteder får en god naturtilstand i overensstemmelse med arternes krav til ynglelokalitet.
- Tilstanden af levestederne for de kolonirugende ynglefugle splitterne og fjordterne forbedres, således at de kortlagte levesteder får en god naturtilstand i overensstemmelse med arternes krav til ynglelokalitet.
- Tilstanden af levestederne for de kolonirugende ynglefugle klyde og havterne forbedres, således at 75 % af de kortlagte levesteder får en god naturtilstand i overensstemmelse med arternes krav til ynglelokalitet.
- Natura 2000-området bidrager til at sikre eller genoprette levesteder for en levedygtig bestand af de udpegede arter på nationalt og/eller internationalt niveau. Tilstanden og det samlede areal af levestederne for arten – dværgterne

som ynglefugl sikres eller øges, således at der er tilstrækkeligt med egnede ynglesteder for arten i området. Afgørelser i forbindelse med konsekvens vurdering baseres på en konkret vurdering.

- Der søges udtaget kulstofholdige lavbundsjord i tilknytning til naturtyperne rigkær og kilder, så der kan skabes større sammenhængende arealer samtidig med, at udtagningen bidrager til at reducere udledningen af CO₂ og et renere vandmiljø.
- Der gennemføres en grundlæggende indsats på hedearealer med henblik på forbedring af naturtilstanden ved enten efterfølgende pleje eller periodevis rydning/skrælning/afbrænding.
- Naturstyrelsen vurderer og justerer på baggrund af udarbejdet strategi efter behov vildtreservatet Nibe og Gjølbredning.
- Kommunen og Naturstyrelsen skal være særlig opmærksomme på indlandsalteng, stilk-egekrat og gul stenbræk samt ynglefuglene almindelig ryle, brushane, skestork, splitterne, og trækfuglene grågås, knopsvane, kortnæbbet gås, krikand, lysbuget knortegås, pibeand, sangsvane, som har en væsentlig forekomst i området (jf. områdets målsætning) og er i tilbagegang.

Indsats for de lysåbne naturtyper

I det følgende angives Naturstyrelsens planlagte indsats for de lysåbne naturtyper på udpegningsgrundlaget. Indsatsen er beskrevet i 2 tabeller:

Tabel II: Plejemål for lysåbne naturtyper

Målsatte habitatnaturtyper (ha)				
		Naturtype	Målsætning	Total
Eksisterende habitatnatur	1330	Strandeng	Sikring af naturtypen	1,4
			Naturlig dynamik	0,4
			Naturtypebevarende pleje	18,8
	2130	Grå/grøn klit	Sikring af naturtypen	0,1
	7230	Rigkær	Sikring af naturtypen	3,6
	6210	Kalkoverdrev	Sikring af naturtypen	2,4
	7220	Kildevæld	Sikring af naturtypen	0,0

Tabel III: Planlagte løbende plejetiltag for lysåbne naturtyper

Areal omfattet af indsatsen (ha)					
		Naturtype	Plejetiltag	Omfattet af eksisterende planlægning	Total
Eksisterende habitatnatur	1330	Strandeng	Ingen indsats i planperioden	Eksisterende	0,5
			Græsning	Eksisterende	18,8
			Rydning af opvækst	Eksisterende	19,7
	2130	Grå/grøn klit	Ingen indsats i planperioden	Eksisterende	0,1
	7230	Rigkær	Ingen indsats i planperioden	Eksisterende	0,1
			Græsning	Eksisterende	2,5
	6210	Kalkoverdrev	Slåning - d.v.s. uden fjernelse af det afslåede	Eksisterende	2,4
	7220	Kildevæld	Ingen indsats i planperioden	Eksisterende	0,0

Tabel IV: Planlagte enkeltstående plejetiltag for lysåbne naturtyper

Areal omfattet af indsatsen (ha)				Omfattet af eksisterende planlægning	
		Naturtype	Plejetiltag	Eksisterende	Total
Eksisterende habitatnatur	1330	Strandeng	Hegning	Eksisterende	18,8

I tabel III og IV er der en opdeling i to kategorier "Eksisterende" og "Nyt":

- "Eksisterende": Kategorien dækker over de tilfælde, hvor det pågældende plejetiltag allerede er omfattet af den eksisterende driftsforvaltning eller hvor det fremgår af eksisterende driftsplaner og lignende, at plejetiltaget vil blive gennemført i plejeplanperioden.
- "Nyt": Kategorien omfatter de tiltag, der alene gennemføres for at opfylde målene i N2000-planerne for 2016-2021.

Særlig indsats for arter

Plejen af områdets lysåbne naturtyper vil samtidig tilgodese en række arter på udpegningsgrundlaget.

Tabel V: Mål for arter

Målsatte arter (antal)			
Art	Navn	Målsætning	Total
A034	Skestork	Sikring af artens levested	1
		Beskyttelse mod forstyrrelser	1
A038	Sangsvane	Sikring af artens levested	1
A040	Kortnæbbet Gås	Sikring af artens levested	1
A043	Grågås	Sikring af artens levested	1
A047	Lysbuget Knortegås	Sikring af artens levested	1
A050	Pibeand	Sikring af artens levested	1
A052	Krikand	Sikring af artens levested	1
A132	Klyde	Sikring af artens levested	1
A149	Almindelig Ryle	Sikring af artens levested	1
A151	Brushane	Sikring af artens levested	1
A191	Splitterne	Sikring af artens levested	1
A193	Fjordterne	Sikring af artens levested	1
A194	Havterne	Sikring af artens levested	1
A195	Dværgterne	Sikring af artens levested	1

Tabel VIII: Planlagte artsplejetiltag for arter udover plejetiltagene for de lysåbne naturtyper

Indsatser for arter (antal)			
Art	Navn	Indsatstype	Total
A034	Skestork	Færdelsesregulering ved skiltning	1
		Begrænsning af prædation	1
A038	Sangsvane	Færdelsesregulering ved skiltning	1
		Begrænsning af prædation	1
A040	Kortnæbbet Gås	Færdelsesregulering ved skiltning	1
		Begrænsning af prædation	1
A043	Grågås	Færdelsesregulering ved skiltning	1

		Begrænsning af prædation	1
A047	Lysbuget Knortegås	Færdelsesregulering ved skiltning	1
		Begrænsning af prædation	1
A050	Pibeand	Færdelsesregulering ved skiltning	1
		Begrænsning af prædation	1
A052	Krikand	Færdelsesregulering ved skiltning	1
		Begrænsning af prædation	1
A132	Klyde	Færdelsesregulering ved skiltning	1
		Begrænsning af prædation	1
		Græsning	1
A149	Almindelig Ryle	Færdelsesregulering ved skiltning	1
		Begrænsning af prædation	1
		Græsning	1
A151	Brushane	Færdelsesregulering ved skiltning	1
		Begrænsning af prædation	1
A191	Splitterne	Færdelsesregulering ved skiltning	1
		Begrænsning af prædation	1
A193	Fjordterne	Færdelsesregulering ved skiltning	1
		Begrænsning af prædation	1
		Græsning	1
A194	Havterne	Færdelsesregulering ved skiltning	1
		Begrænsning af prædation	1
		Græsning	1
A195	Dværgterne	Færdelsesregulering ved skiltning	1
		Begrænsning af prædation	1
		Græsning	1

Forventningen til den samlede indsats

Den samlede indsats for naturtyper og arter på styrelsens arealer forventes at medføre, at:

- Der sikres sammenhæng mellem forekomster af rigkær, sure og kalkrige overdrev naturtype med henblik på at gøre arealet mere robust overfor a) pludselige hændelser (f.eks. ekstreme vejrforhold), b) klimaændringer c) for at mindske randpåvirkninger fra omkringliggende landbrugsarealer eller d) for at bidrage til etablering af større driftsenheder.
- Naturstyrelsen forbereder og igangsætter i dialog med relevante kommunalbestyrelser et større projekt med fokus på at skabe sammenhæng mellem arealer med overdrev, kildevæld og rigkær i og omkring ådale i 7 Natura 2000-områder: nr. 15, 18, 22, 30, 33, 222 og 223 og med henblik på, at der på længere sigt kan opnås gunstig bevaringsstatus for rigkær. Projektet skal i det omfang, at det er muligt indenfor EU-Life-ordningens projektkrav bidrage til opfyldelse af vandmiljø- og klimamål. Potentielt berørte lodsejere vil blive nærmere orienteret i forbindelse med udarbejdelse af et projektforslag.
- Tilstanden af levestederne for brushane og almindelige ryle forbedres, således at de kortlagte levesteder får en god naturtilstand i overensstemmelse med arternes krav til ynglelokalitet.
- Tilstanden af levestederne for de kolonirugende ynglefugle splitterne og fjordterne forbedres, således at de kortlagte levesteder får en god naturtilstand i overensstemmelse med arternes krav til ynglelokalitet.
- Tilstanden af levestederne for de kolonirugende ynglefugle klyde og havterne forbedres, således at 75 % af de kortlagte levesteder får en god naturtilstand i overensstemmelse med arternes krav til ynglelokalitet.
- Natura 2000-området bidrager til at sikre eller genoprette levesteder for en levedygtig bestand af de udpegede arter på nationalt og/eller internationalt niveau. Tilstanden og det samlede areal af levestederne for arten – dværgterne

som ynglefugl sikres eller øges, således at der er tilstrækkeligt med egnede ynglesteder for arten i området.

Afgørelser i forbindelse med konsekvens vurdering baseres på en konkret vurdering.

- Der søges udtaget kulstofholdige lavbundsjord i tilknytning til naturtyperne rigkær og kilder, så der kan skabes større sammenhængende arealer samtidig med, at udtagningen bidrager til at reducere udledningen af CO₂ og et renere vandmiljø.
- Der gennemføres en grundlæggende indsats på hedearealer med henblik på forbedring af naturtilstanden ved enten efterfølgende pleje eller periodevis rydning/skrælning/afbrænding.
- Naturstyrelsen vurderer og justerer på baggrund af udarbejdet strategi efter behov vildtreservatet Nibe og Gjøl Bredning.
- Kommunen og Naturstyrelsen skal være særlig opmærksomme på indlandsalteng, stilk-egekrat og gul stenbræk samt ynglefuglene almindelig ryle, brushane, skestork, splitterne, og trækfuglene grågås, knopsvane, kortnæbbet gås, krikand, lysbuget knortegås, pibeand, sangsvane, som har en væsentlig forekomst i området (jf. områdets målsætning) og er i tilbagegang.

Resumé af plejetiltag for Forsvarsministeriets arealer i Natura 2000-område 15 Nibe Bredning, Halkær Ådal og Sønderup Ådal.

Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelses drifts- og plejeplan omfatter i alt 1.127 ha, hvoraf ca. 30 ha er beliggende i Natura 2000-området 15. Dette indbefatter Habitatområde H15, Nibe Bredning, Halkær Ådal og Sønderup Ådal og Fuglebeskyttelsesområde F1, Ulvedybet og Nibe Bredning. På Flyvestation Aalborg findes strandeng, der er på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området.

Habitatnaturtyper		Areal (ha) på Flyvestation Aalborg	Naturtilstanden på Flyvestation Aalborg
Naturtype			
1330	Strandeng	9,16	IV
I alt		9,16	

1. TABEL I: KORTLAGTE LYSÅBNE NATURTYPER I PLEJEPLANEN

Lysåbne naturtyper (ha)		Areal (ha) på Flyvestation Aalborg
Naturtype		
1330	Strandeng	9,16
I alt		9,16

2. INDSATS FOR DE LYSÅBNE NATURTYPER

I det følgende angives Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelses planlagte indsats for de lysåbne naturtyper på udpegningsgrundlaget:

- * Lysåbne naturtyper
- * Evt. planlagte udvidelser af naturtyperne

3. TABEL II: PLEJEMÅL OG PLANLAGTE LØBENDE PLEJETILTAG FOR LYSÅBNE NATURTYPER

Der foretages målrettet fjernelse af invasive arter. For at reducere tilgroning på de lysåbne arealer igangsættes rydning.

Lysåbne naturtyper (ha)		Trusler	Målsætning	Plejetiltag	Total
Naturtype					
1330	Strandeng	Invasive arter (primært rynket rose) og tilgroning.	Naturtypebevarende pleje	Bekæmpelse af invasive arter samt rydning i det omfang det er muligt i forhold til flysikkerheden.	9,16

4. SÆRLIG INDSATS FOR ARTER

Odderen er på udpegningsgrundlaget i habitatområde 15. Der er ikke kendskab til registrering af odder på Flyvestation Aalborg, og det vurderes, at terrænet ikke er egnet som yngle- og rasteområde for arten.

I forhold til fuglebeskyttelsesområde F1 vurderes der ikke at være områder indenfor Flyvestation Aalborg, som er særlig velegnet for yngle- eller trækfugle.

Der vil ikke laves en særlig indsats for nogen arter.

5. FORVENTNINGEN TIL DEN SAMLEDE INDSATS

Den samlede indsats for naturtyper og arter på Forsvarsministeriets arealer forventes at medføre, at de udpegede naturtypers tilstand ikke forringes og gerne forbedres.

Bilag 2: Indsatsprogram i den statslige Natura 2000-plan

Indsatsprogrammet fra den statslige Natura 2000-plan udgør målsætningen for denne handlingsplan for Natura 2000-området.

Opfyldelsen af habitat- og fuglebeskyttelsesdirektivernes krav om gunstig bevaringsstatus for de naturtyper og arter, som direktiverne omfatter, er en opgave, som strækker sig over flere planperioder. Det er derfor nødvendigt at prioritere indsatsen i den enkelte planperiode, således at det sikres, at Danmark efterlever de EU-retlige forpligtelser, og der kan etableres en sammenhæng mellem indsats og tilgængelige virkemidler.

Den nationale prioritering af indsatsen i 2. planperiode sigter på, at den planlagte og igangsatte indsats i 1. planperiode fastholdes og afsluttes, og der tages hånd om særligt truede naturtyper og arter, samt at der påbegyndes en strategisk indsats for langsigtet at sikre den nødvendige pleje af de lysåbne naturarealer.

Indsatsen fra de gældende planer 2010-15 videreføres. Hvis den forudsatte indsats for planperioden 2010-15 ikke er gennemført, når de kommunale handleplaner for 2. planperiode træder i kraft, forudsættes det, at den allerede igangsatte indsats færdiggøres i 2. planperiode, med mindre den udestående indsats vil være i strid med nærværende plan.

Nedenstående retningslinjer for indsatsen er opbygget efter mål- og rammestyringsprincippet, således at den statslige plan fastlægger de krav til indsatsen i planperioden, der er nødvendige for at sikre nationalt besluttede prioriteringer.

Indsats til bedring af vandkvaliteten i overflade- og grundvand gennemføres som led i vandplanlægningen, ligesom reduktion af kvælstofdeposition sker gennem husdyrgodkendelsesloven og generelle tiltag til at mindske luftforureningen, og er således ikke en del af Natura 2000-planens indsatsprogram.

Retningslinjerne er opdelt i generelle retningslinjer, der gælder for alle områder og specifikke retningslinjer for det enkelte Natura 2000-område. Til gennemførelse af planerne stiller staten en række virkemidler til rådighed, ligesom det forudsættes, at kommunerne i mindre omfang bidrager økonomisk.

Områdets fredskovpligtige skovnaturtyper er omfattet af retningslinjer i Natura 2000-planen 2010-15 og videreføres i denne plan.

Generelle retningslinjer

1. Myndighederne tager i deres administration af lovgivningen og deres forvaltning udgangspunkt i målsætningen for det enkelte Natura 2000-område og sikrer dermed en grundlæggende beskyttelse af udpegningsgrundlaget.
2. Der arbejdes for at sikre de lysåbne terrestriske naturtyper en hensigtsmæssig hydrologi, drift og pleje.
3. Der arbejdes for at sikre egnede levesteder for områdets arter.
4. Der arbejdes på at opnå størst mulig naturmæssig robusthed og sammenhæng i områdets natur ved at sikre større driftsenheder af lysåbne naturtyper.
5. Hydrologiprojekter finansieret via landdistriktsprogrammet og udvidelse/sikring af levesteder fra Natura 2000-planen 2010-15 afsluttes.
6. For skovnaturtyper skal sikres en skovnaturtypebevarende drift og pleje. I særlige tilfælde kan permanent ophør af drift (urørt skov) være nødvendig for at opfylde direktivforpligtelsen.
7. Indsatser gennemført i 1. planperiode vedligeholdes, f.eks. ved genrydning af arealer, hvor der tidligere har været gennemført en Natura 2000-indsats.

Område specifikke retningslinjer

1. Der sikres sammenhæng mellem forekomster af rigkær, sure og kalkrige overdrev med henblik på at gøre arealet mere robust over for a) pludselige hændelser (f.eks. ekstreme vejrforhold), b) klimaændringer c) for at mindske randpåvirkninger fra omkringliggende landbrugsarealer eller d) for at bidrage til etablering af større driftsenheder.
2. Naturstyrelsen forbereder og igangsætter i dialog med relevante kommunalbestyrelser et større projekt med fokus på at skabe sammenhæng mellem arealer med overdrev, kildevæld og rigkær i og omkring ådale i 7 Natura 2000-områder: nr. 15, 18, 22, 30, 33, 222 og 223 og med henblik på, at der på længere sigt kan opnås gunstig bevaringsstatus for rigkær. Projektet skal i det omfang, at det er muligt inden for EU-Life-ordningens projektkrav bidrage til opfyldelse af vandmiljø- og klimamål. Potentielt berørte lodsejere vil blive nærmere orienteret i forbindelse med udarbejdelse af et projektforslag.

3. Tilstanden af levestederne for brushane og almindelige ryle forbedres, således at de kortlagte levesteder får en god naturtilstand i overensstemmelse med arternes krav til ynglelokalitet.
4. Tilstanden af levestederne for de kolonirugende ynglefugle splitterne og fjordterne forbedres, således at de kortlagte levesteder får en god naturtilstand i overensstemmelse med arternes krav til ynglelokalitet.
5. Tilstanden af levestederne for de kolonirugende ynglefugle klyde og havterne forbedres, således at 75 % af de kortlagte levesteder får en god naturtilstand i overensstemmelse med arternes krav til ynglelokalitet.
6. Natura 2000-området bidrager til at sikre eller genoprette levesteder for en levedygtig bestand af de udpegede arter på nationalt og/eller internationalt niveau. Tilstanden og det samlede areal af levestederne for arten – dværgterne som ynglefugl sikres eller øges, således at der er tilstrækkeligt med egnede ynglesteder for arten i området. Afgørelser i forbindelse med konsekvens vurdering baseres på en konkret vurdering.
7. Der søges udtaget kulstofholdige lavbundsjord i tilknytning til naturtyperne rigkær og kilder, så der kan skabes større sammenhængende arealer samtidig med, at udtagningen bidrager til at reducere udledningen af CO₂ og et renere vandmiljø.
8. Der gennemføres en grundlæggende indsats på hedearealer med henblik på forbedring af naturtilstanden ved enten efterfølgende pleje eller periodevis rydning/skrælning/afbrænding.
9. Naturstyrelsen vurderer og justerer på baggrund af udarbejdet strategi efter behov vildtreservatet Nibe og Gjøl Bredning.
10. Kommunen og offentlige lodsejere skal være særlig opmærksomme på indlandsalteng, stilk-egekrat og gul stenbræk samt ynglefuglene almindelig ryle, brushane, skestork, splitterne, og trækfuglene grågås, knopsvane, kortnæbbet gås, krikand, lysbuget knortegås, pibeand, sangsvane, som har en væsentlig forekomst i området (jf. områdets målsætning) og er i tilbagegang.

Det er en fælles opgave for kommuner og offentlige lodsejere at aftale nærmere på hvilke arealer og i hvilke kommuner, den konkrete indsats skal foregå.

Bilag 3: Naturtyper og arter på udpegningsgrundlag

Udpegningsgrundlag for Natura 2000-område bestående af habitatområde H15. Nibe Bredning, Halkær Ådal og Sønderup Ådal og fuglebeskyttelsesområde F1.

Tabel 8. Areal fordelt på kommuner af naturtyper på udpegningsgrundlaget.

Omfatter ikke de statsejede arealer, hvor ejeren gennemføre Natura 2000-planen i egen drifts og plejeplan.

Naturtype nr.	Habitatnaturtype navn	Jammerbugt	Rebild	Vesthimmerland	Aalborg	I alt
1110	Sandbanke	1			950	950
1140	Mudder og sandflade blottet ved ebbe	72			1375	1447
1150	Kystlaguner og strandsøer*	65			2	67
1160	Lavvandede bugter og vige	13			5479	5492
1170	Biogene rev				4	4
1310	Enårig strandengsvegetation	2				2
1330	Strandeng	444			747	1191
1340	Indlandssalteng*			11		11
2110	Forklit				1	1
2130	Grå/grøn klit				1	1
3140	Kransnålalge-sø	0,2		0,1		0,3
3150	Næringsrig sø	0,2	0,3	0,4	0,3	1
3160	Brunvandet sø				0,2	0,2
3260	Vandløb					
4030	Tør hede		8			8
5130	Enekrat		29	3		32
6210	Kalkoverdrev*		3	4	2	9
6230	Surt overdrev*		51	17	5	73
6410	Tidvis våd eng		0,4	3	7	11
6430	Urtebræmme					
7140	Hængesæk		0,2	2	0,1	2
7220	Kildevæld*		5	1	5	11
7230	Rigkær	2	43	34	46	125
Ikke fredsskovpligtig						
9160	Ege-blandskov				4,2	4,2

9190	Stilkege-krat		8,6	4,3		12,9
9998	Skovbevokset tørvemose*				6,2	6,2
9999	Elle- og askeskov*				0,7	0,7
Fredskovpligtig**)						
9160	Ege-blandskov				0,0	0,0
9190	Stilkege-krat		50,6	76,0	3,6	130,1
9998	Skovbevokset tørvemose				0,0	0,0
9999	Elle- og askeskov		0,8		0,0	0,8

*) Prioriterede naturtyper.

***) Naturstyrelsen er handleplanmyndighed for fredsskovpligtig skov.

Arter på udpegningsgrundlaget.

Kildevældsvindelsnegl (1013)
Hedepletvinge (1065)
Havlampret (1095)

Bæklampret (1096)
Flodlampret (1099)
Odder (1355)

Spættet sæl (1365)
Gul Stenbræk (1528)

Fugle på udpegningsgrundlaget.

Ynglefugle:

skestork
hedehøg
klyde
almindelig ryle
brushane
splitterne
fjordterne
havterne
dværgterne

Trækfugle:

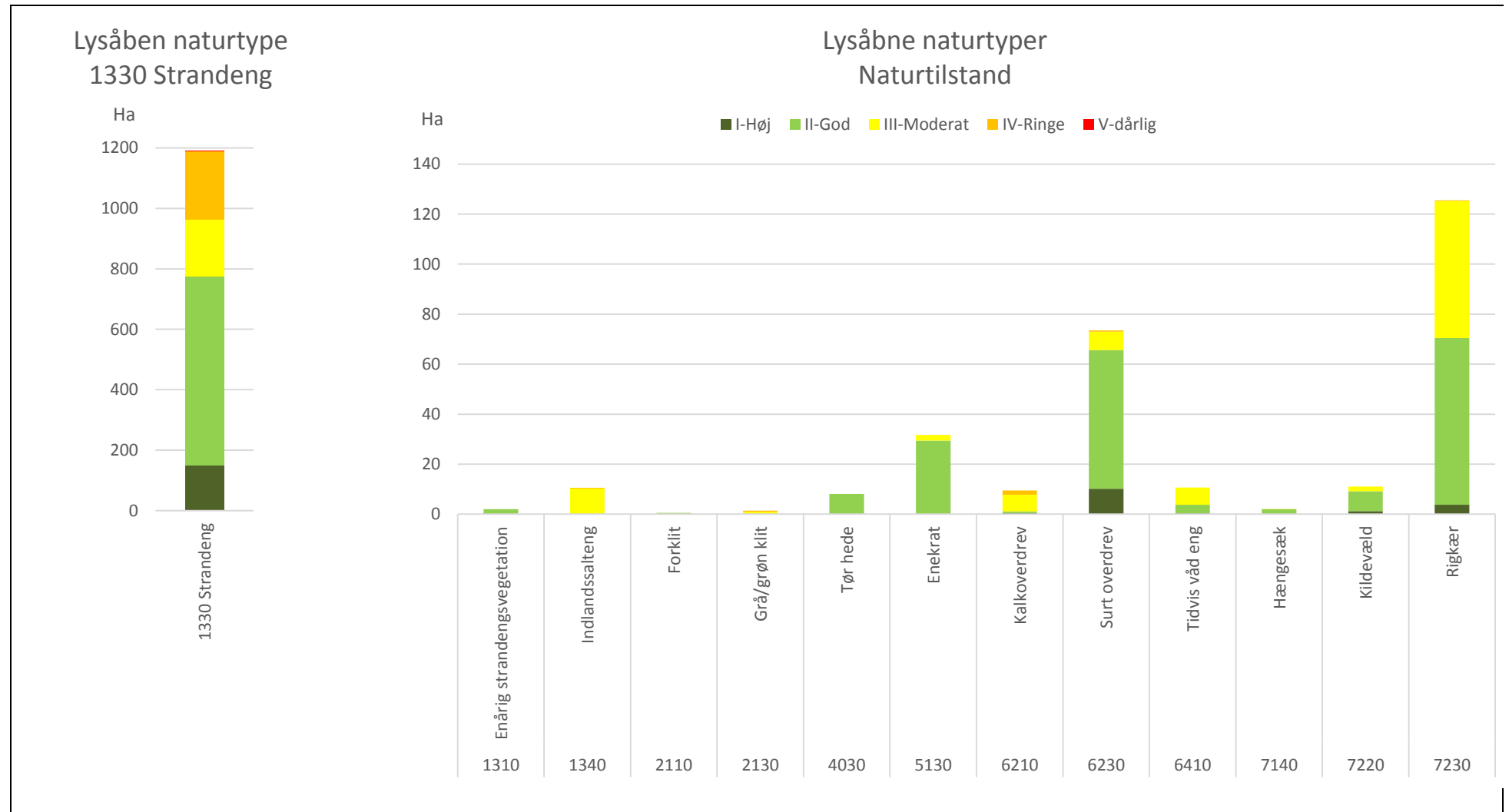
knopsvane
pibesvane
sangsvane
kortnæbbet gås
grågås
lysbuget knortegås
pibeand
krikand

hvinand
toppet skallesluger
blå kærhøg
fiskeørn
blishøne
hjejle

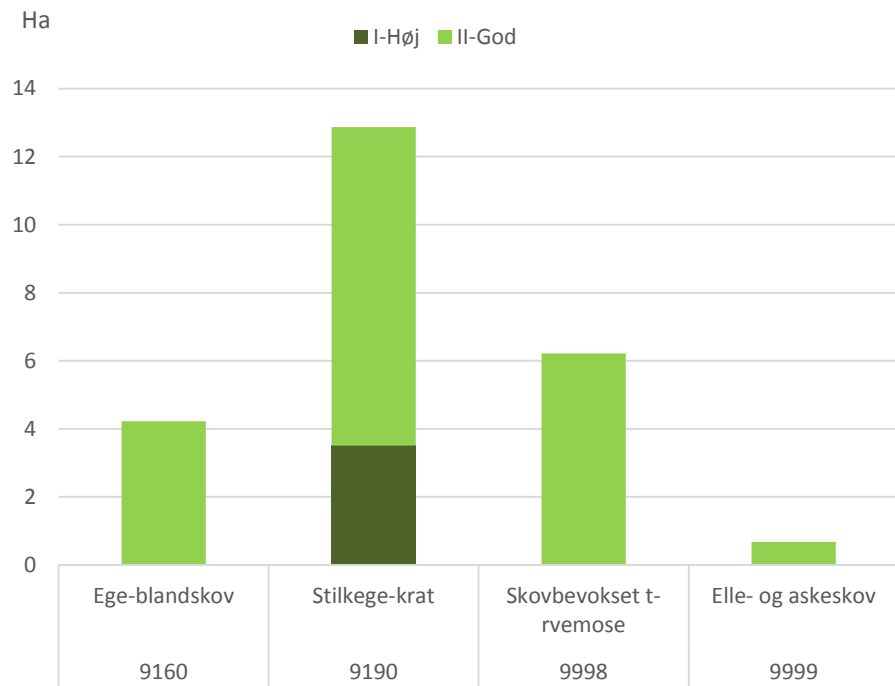
Der er foretaget en kortlægning og tilstandsvurdering af følgende naturtyper i Natura 2000-området:

Tabel 9. Naturtilstand/skovtilstand af kortlagte naturtyper

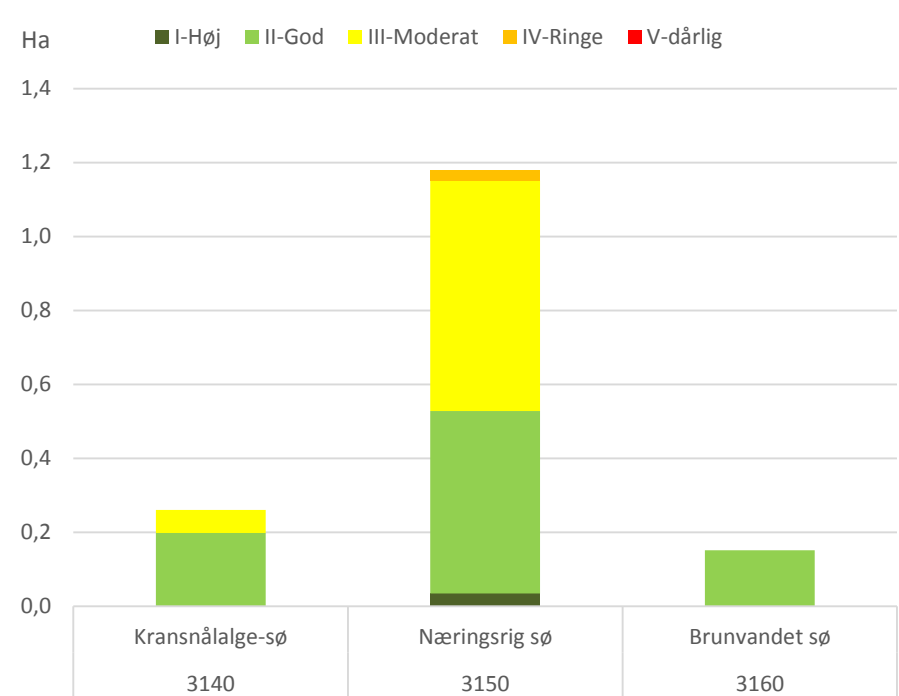
Omfatter ikke de statsejede arealer, hvor ejeren gennemfører Natura 2000-planen i egen drifts og plejeplan.

Skovnaturtyper uden fredskovspligt Skovtilstand

Sø naturtyper Naturtilstand

Bilag 4: Kortbilag

